

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/203/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4105205492
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4105205492.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej- Polákovej, v spore žalobcu: Novosedlík, s. r. o., so sídlom Nitra, Chotárna 41, IČO: 34 104 402, zastúpený advokátskou kanceláriou ADVOKÁT JUDr. PETER TIMKO, s. r. o., so sídlom Maňa, Pri Parku 8, IČO: 50 528 874, proti žalovanému: Poľnohospodárske družstvo, so sídlom Ivanka pri Nitre, Novozámocká 408, IČO: 00 198 331, zastúpeného Mgr. Ľudmila Krajinčáková Blahová, advokátka, so sídlom Veľké Zálužie, Jána Hollého 1468/9, o zaplatenie 4.484,23 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 18. októbra 2017 č. k. 10C/120/2005-520 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v časti o zaplatenie 4.424,29 eura zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 97,32%. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 451 ods. 1, 2, § 456, § 458 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, 2, § 10 ods. 1 zák. č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom k 01. 01. 2005, § 43 ods. 2 zák. č. 330/91 Zb., prílohou č. 3 k zák. č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a § 1 ods. 1 a prílohou 1 Vyhlášky MP SR č. 38/2005, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.1. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca sa žalobou podanou dňa 16. 03. 2005 na súde prvej inštancie domáhal vydania bezdôvodného obohatenia v sume 4.484,23 eura s príslušenstvom. Svoj nárok odôvodňoval tým, že žalovaný vykonával činnosť na pozemkoch J. N. a príľahlých pozemkoch, medzi inými aj na pozemkoch žalobcu v kat. úz. F. K., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330 a 1331 o celkovej výmere 49.894 m². Na týchto pozemkoch, ktorých vlastníkom je žalobca, sú stavby poľnohospodárskych budov pre hospodárske zvieratá, ktoré boli postavené ešte okolo roku 1959 neznámym stavebníkom. Vlastníkom týchto stavieb je žalovaný. Žalobca sa domáha odplaty za užívanie pozemkov žalovaným za obdobie od 01. 01. 2005 do 31. 01. 2005 v celkovej sume 4.484,23 eura. Rozsudkom OS Nitra č. k. 10C/120/2005-398 zo dňa 06. 08. 2014 súd priznal žalobcovi nárok v sume 59,94 eura a vo zvyšku žalobu zamietol, vo vyhovujúcom výroku (do sumy 59,94 eura) nadobudol rozsudok právoplatnosť dňa 22. 08. 2014. Predmetom ďalšieho konania zostal zvyšok uplatneného nároku v sume 4.424,29 eura. Uvedené skutočnosti neboli sporné. Spornou zostala otázka ohľadne určenia výšky sumy, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného. Zohľadnil skutočnosť, že nehnuteľnosti žalobcu slúžili na poľnohospodársky účel, tak ako to má na mysli ust. § 1 ods. 2 zák. č. 504/2003 Z. z., keď bolo nepochybné, že pozemok žalobcu žalovaný užíval na

poľnohospodársky účel, ktorým sa myslí rastlinná a živočíšna výroba. Až do pojednávania v roku 2017 žalobca nespochybňoval účel, na ktorý žalovaný pozemok užíval a z doplneného dokazovania je zrejmé, že sa jednalo o užívanie na živočíšnu výrobu, teda na poľnohospodársky účel. Žalovaný v tomto smere predložil listinné dôkazy. Na časti pozemkov žalobcu sa nachádzali stavby vo vlastníctve žalovaného, ktorými boli kravíny, odchovňa mladého dobytku, matečníky, väznica a sociálno-administratívna budova. Tieto stavby slúžili na chov hospodárskych zvierat, a teda pozemky, na ktorých stáli predmetné budovy, sa využívali výlučne na poľnohospodársku činnosť a s ňou spojené obslužné činnosti. Čiastočne slúžili na prejazd a parkovanie mechanizmov zabezpečujúcich chov hospodárskych zvierat, pričom aj toto využívanie je podľa názoru súdu nerozlučne späté s týmto účelom užívania pozemkov.

1.2. Vzhľadom na jednoznačný záver o využití pozemkov vo vlastníctve žalobcu na poľnohospodársky účel, súd pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal z účelu takto užívaného pozemku. Išlo o pozemok vedený v intraviláne obce a vedený ako „zastavané plochy a nádvorí“. Tento však možno zaradiť medzi iné pozemky prenechané na poľnohospodárske účely. Nie je preto rozhodujúce administratívne zaradenie pozemku, ale jeho skutočné hospodárske využitie. Súd preto pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal z obvyklej výšky nájomného za užívanie parciel slúžiacich poľnohospodárskemu účelu, teda výšku bezdôvodného obohatenia určoval z nájmu poľnohospodárskej pôdy. Súd tiež bral do úvahy, za akú sumu boli nehnuteľnosti v danej lokalite dané do nájmu na základe iných nájomných zmlúv uzatvorených so Slovenským pozemkovým fondom. V tejto súvislosti boli predložené nájomné zmluvy, ktoré sa týkali katastrálneho územia M. Q., kat. úz. E., V. F. (č. I. 302 a 307), teda sú v bezprostrednej blízkosti kat. úz. S. K., v ktorom sa nachádzajú aj pozemky patriace žalobcovi. Z vyjadrenia Slovenského pozemkového fondu vyplýva, že v minulom období (pred rokom 2013) prenajímal zastavané plochy a nádvorí na poľnohospodárske účely bez ohľadu na jej umiestnenie a pozemky v areáloch hospodárskych dvorov za sadzbu minimálne 2,5% z hodnoty poľnohospodárskej pôdy stanovenej podľa bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky v danom katastrálnom území. Keďže pre konkrétny pozemok žalobcu nebol zákonom určený kód BPEJ, súd vychádzal z pôvodnej mapy, ktorá pre lokality najbližšie k žalobcovým pozemkom určuje kód BPEJ 0039002 a s ohľadom na takéto určenie BPEJ je zrejmé, že cena za 1 m² bola v tom čase 9,80 Sk. Užívaná plocha predstavuje 49.894 m², teda cena užívania pozemku bola 488.961,20 Sk, čo pri prepočte predstavuje sumu 16.230,54 eura. Ďalej súd postupoval s ohľadom na zák. č. 504/2003 Z. z., ktorý určuje minimálnu výšku nájomného poľnohospodárskej pôdy v rozsahu 1% hodnoty pôdy. Z vykonaného dokazovania, najmä z predložených zmlúv, vrátane zmlúv, z ktorých je zrejmé, za akých podmienok bola prenajímaná pôda, ktorú žalovaný bezdôvodne užíval, súd dospel k záveru, že napriek zákonom stanovenému minimu nájomného v rozsahu 1% hodnoty pôdy, je potrebné nájomné určiť ako 2,5% hodnoty pôdy. Takto sa určovalo nájomné tiež Slovenským pozemkovým fondom pre dané lokality a pre konkrétny poľnohospodársky účel prenajímanej pôdy, teda pre zastavané plochy a nádvorí na poľnohospodárske účely. Ročné nájomné za nájom pôdy tak v danom prípade predstavovalo 2,5% hodnoty pôdy, t. j. 2,5% zo sumy 16.230,54 eura predstavuje sumu 405,76 eur ročne. Nakoľko žalovaný pozemok bezdôvodne užíval iba jeden mesiac (od 01. 01. 2005 do 31. 01. 2005), za ktorý si žalobca nárok na nájomné uplatňuje, je z ročného nájomného potrebné ďalej určiť 1/12-inu, čo v danom prípade predstavuje sumu 33,81 eura. Takto určená výška mesačného nájomného v roku 2005 za pozemky vtedy patriace žalobcovi plne zodpovedá výške nájomného za rovnaké, resp. obdobné pozemky, prihladnuc na účel ich využitia. Vzhľadom na to, že rozsudok OS Nitra zo dňa 06. 08. 2014 č. k. 10C/120/2005-398 nadobudol právoplatnosť v jeho vyhovujúcom výroku dňa 22. 08. 2014, ktorým žalobcovi bol priznaný nárok na zaplatenie nájomného vo výške 59,94 eura, teda v sume vyššej ako je suma, ktorú napokon určil súd ako výšku nájomného (33,81 eura), bolo potrebné vo zvyšnej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 4.424,29 eura žalobu zamietnuť.

1.3. Z vyjadrení realitných kancelárií ohľadne výšky nájomného za užívanie obdobných nehnuteľností nebolo možné zistiť, za akú sumu sa obdobné pozemky v rozhodnom období prenajíмали.

1.4. Súd zamietol návrh na doplnenie dokazovania odborným vyjadrením znalca z odvetvia poľnohospodárstva, živočíšnej výroby a vylúčením svedkov - predsedu družstva z roku 2005 a vedúceho živočíšnej výroby, keď mal za to, že v danom prípade vykonanie týchto dôkazov by bolo nadbytočné a nehospodárne. Výsluchom uvedených svedkov by nebolo možné vyvrátiť účel, na ktorý boli pozemky žalobcu užívané žalovaným v mesiaci január 2005. Žalovaný na preukázanie účelu predložil listinné dôkazy. Pokiaľ žalobca navrhol uvedené osoby vypočuť za účelom zistenia, aký prospech mal žalovaný z podnikateľských budov na jeho pozemkoch, v tejto súvislosti súd opakovane poukazuje na skutočnosť, že nie je možné si privlastniť úžitkovú hodnotu stavby, ktorá nie je vo vlastníctve žalobcu, keď

bezdôvodného obohatenia sa môže domáhať iba vo vzťahu k užívaniu jeho majetku žalovaným, teda vo vzťahu k užívaniu jeho pozemku.

Pokiaľ ide o navrhované znalecké dokazovanie, resp. odborné vyjadrenie, súd rovnako tento dôkaz nepripustil, keďže okrem iného nie je zrejmé, prečo by mal znalec - iný odborník posudzovať prospech žalovaného získaný z majetku žalovaného.

Prospech žalovaného získaný z majetku žalobcu nie je možné zahrnúť do bezdôvodného obohatenia, ktoré žalovaný získal len vo vzťahu k užívaniu pozemkov žalobcu, nie vo vzťahu k užívaniu vlastných budov. Pokiaľ zástupca žalobcu poukazoval na nepoľnohospodársky účel užívania pozemku, je zrejmé, že žalovaný pozemok neužíval na pestovanie plodín, avšak poľnohospodárskym účelom je aj živočíšna výroba a nie je možné redukovať poľnohospodársky účel len na rastlinnú výrobu. Aj v prípade znaleckého dokazovania je zrejmé, že znalec by nemohol vychádzať iba z administratívneho zaradenia pozemku. Žalobca až po viac ako 12 rokoch sporu začal spochybňovať účel užívania pozemku, avšak tento súd zistil z ostatných vykonaných dôkazov a o účele užívania pozemku nemal pochybnosti. Zabezpečovanie a vykonávanie ďalších dôkazov preto nepovažoval za účelné.

1.5. Záverom súd uviedol, že určil výšku bezdôvodného obohatenia sumou 33,81 eura, pričom žalovaný je povinný zaplatiť právoplatným výrokom sumu 59,94 eura. Takto priznaná suma je teda o 80% vyššia ako súdom určená výška bezdôvodného obohatenia. Preto konštatoval, že takto právoplatne priznaná suma (59,94 eura) plne zohľadňuje skutočnosť, že pozemok, hoc žalovaným využívaný na poľnohospodárske účely, je administratívne evidovaný ako zastavané plochy a nádvoria. Zároveň podľa názoru súdu je takto priznaná suma bezdôvodného obohatenia spravodlivá.

1.6. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 251, § 262 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1, 2 CSP a vychádzal z úspechu žalovaného v rozsahu 98,66% a neúspechu žalobcu 1,34%. Čistý úspech žalovaného tak predstavuje rozsah 97,32%, na ktorý zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny a vyhoveniu žalobe v celom rozsahu. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávnym postupom mu zmaril prislúchajúce procesné práva v miere zakladajúcej porušenie práva na spravodlivý proces. Ďalej, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1. Žalobca vzniesol vo svojom odvolaní námietku vopred pripraveného rozsudku, keď uviedol, že dňa 18. 10. 2017 medzi záverečnými prednesmi právnych zástupcov sporných strán a ústnym vyhlásením rozsudku neuplynulo viac ako 10 minút, pričom došlo k prečítaniu odôvodnenia textu založeného v tvrdých kancelárskych doskách o rozmere A4, odôvodnenie rozsudku vykazované znaky vopred pripraveného a starostlivo štylizovaného právneho textu, a nie spontánne právne argumentácie. Považuje za málo pravdepodobné, že by súd stihol (za 10 minút) napísať kvalifikovaný právny text v takom rozsahu, v akom bol prednesený v rámci odôvodnenia rozsudku, a preto má podozrenie, že súd mal rozsudok vopred pripravený. Postup súdu nasvedčuje, že nadradil svoj záujem na urýchlennom ukončení reštančného sporu nad záujmom na spravodlivom ukončení sporu.

2.2. Ďalšia námietka v podanom odvolaní smeruje proti nevykonaným dôkazom, pričom na druhej strane súd ho potrestal za neunesenie dôkazného bremena, pričom ten istý súd mu znemožnil uniesť dôkazné bremeno. Namietal, že súd hodnotil svedecké výpovede skôr, ako boli vôbec vykonané. Dôkaz výsluchom svedka treba najprv vykonať, inak ho nemožno hodnotiť. Nesúhlasil s tým, ako súd dezinterpretoval jeho argumentáciu v časti týkajúcej sa užívania stavieb. Nikdy v spore nežiadal (ako to uvádza súd) zohľadniť hospodársku podstatu stavieb patriacich žalovanému. Žiadal, aby bolo zohľadnené, že užívaním stavby, čo i len čiastočne stojacej na jeho pozemku, automaticky dochádza aj k užívaniu jeho pozemku. Užívanie stavby teda nemožno z povahy veci oddeliť od prisvojovania si hospodárskej podstaty pozemku. Ďalej namietal, že súd nechcel počuť, ani čítať odborný názor znalca, ktorý svojím vyjadrením mohol kvalifikovane odstrániť pochybnosti o spravodlivej výške odplaty z titulu bezdôvodného obohatenia. Súd na jednej strane označil jeho argumenty o potenciálnom odplatnom daní pozemkov do užívania tretím osobám za dohady, ale na druhej strane nekriticky uveril opozitnému vyjadreniu právnej zástupkyne žalovaného, ktorá vyslovila, že sa tak v minulosti nestalo.

2.3. Ďalej žalobca vo svojom odvolaní namietal nesprávne skutkové zistenia, keď v bode 14. súd oprel svoje rozhodnutie o také nájomné zmluvy, ktoré sú vo vzťahu k predmetu sporu nepoužiteľné. Komparatívny postup súdu namieta, lebo Slovenský pozemkový fond nie je znalcom v oblasti hodnoty nájomného a jeho cenová politika nemôže byť určujúca pre iné súdne spory. Súd navyše nezohľadnil, že fond len spravuje pôdu, ktorú prenajíma. Takéto postavenie vylučuje, aby cenová politika fondu určovala závery súdu vo veciach, kde ten, kto žiada odplatu za užívanie, je aj vlastníkom pôdy. Súd nedostatočne prihliadol na skutočný účel užívania pozemkov patriacich žalobcovi. Aj v rámci poľnohospodárskeho užívania pozemku treba odlišovať, či sa jedná o pole mimo zastavaného územia obce (kde sa pestujú napr. obilniny) alebo, či sa jedná o uzavretý poľnohospodársky areál v zastavanom území obce. Druhý z menovaných prípadov má vyšší komerčný potenciál, než prvý z menovaných prípadov. Na tieto skutočnosti, veľmi dôležité detaily súd odmietol prihliadnuť.

2.4. Napokon, žalobca vo svojom odvolaní vzniesol námietku aj proti právnomu posúdeniu, keď súd síce správne posúdil žalovaný nárok ako bezdôvodné obohatenie, ale v časti týkajúcej sa výšky tohto obohatenia došlo k nesprávnej interpretácii § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Okrem toho, podľa jeho názoru došlo aj k nesprávnej interpretácii zák. č. 504/2003 Z. z. a ostatných právnych noriem, ktoré súd uvádza v rozsudku. Každú z nich totiž treba interpretovať tak, aby interpretácia rešpektovala komerčný potenciál pôdy užíwanej na poľnohospodárske účely, osobitne v situácii, keď pôdou je pozemok druhu zastavané plochy a nádvoria. Napokon namietal aj aplikáciu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), hoci ten istý súd v odôvodnení rozsudku (bod 31.) poznamenáva nedostatky tohto systému a ich právnu neurčitosť.

3. K podanému odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania. K námietke žalobcu týkajúcej sa vopred pripraveného rozsudku uviedol, že príprava sudcu po tak rozsiahlom dokazovaní a dĺžke sporu bola vzorová. Na pojednávaní, ktoré nasledovalo po doručení rozsudku Krajského súdu v Nitre, bolo zrejmé, že sudkyňa mala veľmi dobrý prehľad o listinách v spise a pojednávanie viedla smerom naznačeným odvolacím súdom. Samotné vyhlásenie rozsudku sudkyňou bolo jasné, stručné, vecné, a preto námietka žalobcu ohľadne porušenia práva na spravodlivý proces je nepríslušná, neodôvodnená až absurdná, s cieľom hľadať dôvody odvolania. Pokiaľ žalobca namietal nevykonanie dôkazov, mal za to, že súdu boli predložené listinné dôkazy (fotografie celého objektu, ako aj iné listiny), z ktorých je nad všetku pochybnosť zrejmé, že v danom čase sa už chov zvierat v objekte nevykonával, objekty boli, vzhľadom na ich stav, predmetom záujmov bezdomovcov, a preto výsluch svedkov, ktorí by mohli vypovedať, či poskytol aj nejakým iným subjektom právo prechodu alebo parkovania titulom „podnájmu“ by bol nedôvodný. Nejde teda o prezumovanie výpovede svedkov, ale dodržanie zásady hospodárnosti konania. Pokiaľ žalobca namietal nesprávne skutkové zistenia ohľadne nájomných zmlúv a skutočnosti, že SPF nie je znalcom hodnoty nájomného, považuje tento argument žalobcu za scestný. Slovenský pozemkový fond vykonáva správu nehnuteľností vo vlastníctve štátu a v prípade, že predáva takúto pôdu, musí byť každá ohodnotená znaleckým posudkom, nakoľko je povinný správať sa „trhovo“ a tiež vykonať všetko tak, ako by konal vlastník. Preto SPF má dobrý prehľad o cenách nehnuteľností a v prípade, že prenajíma pôdu, využíva cenové mapy nehnuteľností. Napriek skutočnosti, že SPF nie je znalcom v oblasti hodnoty nájomného, možno využiť jeho politiku tvorby cien, nakoľko táto vychádza priamo z prevodov v danom čase a území. Preto, ak súd použil pri výpočte výšky bezdôvodného obohatenia aj výšku nájmu uvedenú v zmluvách SPF a tento ešte navýšil o takmer 80%, je zrejmé, že tým plne zohľadnil skutočnosť, že pozemok je využívaný na poľnohospodárske účely a bol sčasti zastavaný stavbami. To, aký je, resp. bol komerčný potenciál pôdy užíwanej na poľnohospodárske účely, nemožno v tomto prípade posudzovať. Bezdôvodné obohatenie nie je hodnotou nevyužitého (nevyužiteľného) komerčného potenciálu, ale jeho skutočného užívania, a to bola poľnohospodárska výroba, správne súdom posudzovaná podľa zák. č. 504/2003 Z. z., ako aj ostatných právnych noriem.

4. K podanému vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý zotrval na názore, že prednesené odôvodnenie rozsudku, ktoré je zachytené aj na zvukovom zázname, vykazuje znaky vopred pripraveného a starostlivo štylizovaného právneho textu, a nie spontánnej právnej argumentácie. Takýto postup súdu sa mu javí ako nestranný, lebo súd nemohol vopred vedieť, aké dôkazné návrhy a právne argumenty uvedie na pojednávaní dňa 18. 10. 2017. Pokiaľ žalovaný poukazuje na fotografie, tieto nemajú potenciál dôkazmi preukázať všetky detaily spôsobu užívania určitého pozemku. Túto významnú okolnosť bolo možné skúmať ihneď cez doplnenie dôkazov svedeckými výsluchmi, ktoré riadne a včas navrhol. Naďalej trval na námietke, že komparatívna analýza, ktorú súd aplikoval za pomoci nájomných

zmlúv uzavretých so Slovenským pozemkovým fondom, nepriniesla spravodlivé závery. Žiadna nájomná zmluva nerieši natoľko špecifický prípad, ako je daná vec. Aj v rámci poľnohospodárskeho užívania pozemku treba rozlišovať (čo súd neurobil), či sa jedná o pole mimo zastavaného územia obce (kde sa pestujú napr. obilniny) alebo, či sa jedná o uzavretý poľnohospodársky areál v zastavanom území obce. Fond nemá postavenie znaleckej organizácie.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal podané odvolaniu žalobcu v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom odvolania a uplatnenými dôvodmi, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keďže nariadenie pojednávania v danej veci si nevyžadovala potreba zopakovať, ani doplniť dokazovanie, ani si to nevyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd, viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 385 ods. 1 a § 383 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že tento je potrebné v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

6. Podľa § 387 odsek 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

6.1. Podľa § 387 odsek 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Predmetom konania bol nárok žalobcu uplatnený titulom bezdôvodného obohatenia na zaplatenie sumy 4.484,23 eura za obdobie od 01. 01. 2005 do 31. 01. 2005, keď vykonaným dokazovaním nebolo sporné, že žalobca v rozhodnom období bol vlastníkom nehnuteľností v kat. úz. F. K. zapísaných na LV č. XXXX - parc. č. 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331 o celkovej výmere 49.884 m². Žalovaný užíval tieto nehnuteľnosti žalobcu na poľnohospodárske účely, pričom na pozemkoch žalobcu sa nachádzali stavby vo vlastníctve žalovaného, ktorými boli kravíny, odchovňa mladého dobytky, matečníky, vážnica a sociálno-administratívna budova. Tieto stavby slúžili na chov hospodárskych zvierat a pozemky, na ktorých stáli budovy, sa využívali na poľnohospodársku činnosť, ako aj s ňou spojené obslužné činnosti. Žalobca so žalovaným nemali uzatvorenú nájomnú zmluvu, na základe ktorej by žalobcovi prislúchalo nájomné za užívanie jeho pozemkov žalovaným, preto sa v tomto konaní domáha bezdôvodného obohatenia v sume 4.484,23 eura. Rozsudok OS Nitra č. k. 10C/120/2005-398 zo dňa 06. 08. 2014 vo výroku, ktorým súd zaviazal žalovaného zaplatiť titulom bezdôvodného obohatenia sumu 59,94 eura nadobudol právoplatnosť dňa 06. 08. 2014. Predmetom konania tak zostal nárok o zaplatenie sumy 4.424,29 eura.

Odvolací súd, vychádzajúc z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie a viazaný týmto skutkovým stavom, dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, vo svojom rozhodnutí správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy osobitne, ako aj v ich vzájomnej súvislosti a vo veci aj správne rozhodol, pričom jeho rozhodnutie je dostatočne, presvedčivo a argumentačne odôvodnené v zmysle § 220 ods. 2 CSP, pričom súd prvej inštancie sa vypořiadal so všetkými podstatnými argumentmi strán sporu. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania nemal dôvod spochybníť správnosť záverov súdu prvej inštancie, a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na podrobné dôvody uvedené v rozsudku súdu prvej inštancie. Keďže medzi spornými stranami neexistoval žiaden zmluvný vzťah k predmetným nehnuteľnostiam, bezdôvodné obohatenie, ktoré vzniklo na strane žalovaného sa tak riadi ustanoveniami § 451 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je aj majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu. Pre rozhodnutie v predmetnej veci bolo určujúcim vyriešenie otázky, v akej výške patrí žalobcovi náhrada za užívanie jeho pozemkov v období od 01. 01. 2005 do 31. 01. 2005, za ktoré obdobie si uplatňuje nárok z titulu bezdôvodného užívania jeho nehnuteľností zastavaných budovami vo vlastníctve žalovaného.

Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie sa správne vypořiadal s výškou bezdôvodného obohatenia, ktorú posúdil v zmysle citovaného zák. č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a zmene niektorých zákonov v

znení účinnom k 01. 01. 2005, keď pozemkom na účely tohto zákona je aj taký pozemok, ktorý je poľnohospodárskou pôdou, alebo časť tohto pozemku, pozemok zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely do 24. 06. 1991 alebo aj iný pozemok prenechaný na poľnohospodárske účely, alebo časť tohto pozemku; ustanovenia osobitného predpisu tým nie sú dotknuté. Odvolací súd konštatuje, že v danom prípade bolo potrebné určovať výšku nájomného v súlade s § 1 ods. 2 zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov a podľa § 10 tohto zákona. Považoval za nesporné, že stavby vo vlastníctve žalovaného na pozemkoch žalobcu slúžia na poľnohospodárske účely. Obdobný záver zaujal aj Ústavný súd SR, ktorý riešil sťažnosť sťažovateľky týkajúcej sa vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku zastavaného stavbou, na ktorý sa vzťahuje režim zákona č. 504/2003 Z. z., kde sťažovateľka namietala aplikáciu zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov s tým, že regulácia nájomného je protiústavná. Ústavný súd SR sťažnosť sťažovateľky odmietol, konštatujúc správnosť záverov všeobecných súdov o aplikácii zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov.

8. Súd prvej inštancie správne postupoval v zmysle § 10 ods. 1 zák. č. 504/2003 Z. z. a zároveň zobral do úvahy, za akú sumu boli nehnuteľnosti v danej lokalite dané do nájmu na základe iných nájomných zmlúv, pričom prihliadol na predložené zmluvy uzatvorené so Slovenským pozemkovým fondom v bezprostrednej blízkosti kat. úz. S. K., pričom sa jednalo o katastrálne územie M. Q., E. a V. F.. Súd prvej inštancie preto pri svojom rozhodovaní vychádzal aj z konštantnej judikatúry súdov, podľa ktorej výšku bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v užívaní nehnuteľností bez právneho dôvodu možno určiť peňažnou čiastkou, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným v danom mieste a čase za užívanie obdobných nehnuteľností, spravidla práve formou nájmu. Súdna prax sa ustálila na tom právnom závere, že bezdôvodné obohatenie za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu možno priznať len v takej výške, ktorá zodpovedá nájomnému, na ktoré by ten, na úkor ktorého bolo obohatenie získané, mal nárok na uzatvorenie v prípade platnej nájomnej zmluvy. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z takýchto listinných dôkazov (nájomných zmlúv) a stanovil ročné nájomné za prenájom pôdy 2,5% hodnoty z pôdy, čo v danom prípade predstavovalo pri cene pozemku (užívaná plocha 49.894 m² x 9,8) sumu 16.230,54 eura a z toho nájomné za jeden mesiac predstavuje sumu 33,81 eura, je potrebné považovať takýto postup za vecne správny, v súlade s rozhodovacou činnosťou a súdnou praxou súdov.

9. Odvolací súd, pokiaľ sa zaoberal jednotlivými dôvodmi podaného odvolania, nepovažuje za dôvodný prvý namietaný dôvod, a to porušenie práva na spravodlivý proces tým, že súd mal vopred pripravený rozsudok, ktorý vyhlásil dňa 18. 10. 2017.

9.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavného právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio justitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosť strany namietat alebo zvrátiť nesprávny postup súdu (uznesenie NS SR 6Cdo 26/2017 zo dňa 31. 10. 2017).

10. Žalobca vo svojom odvolaní namietal, že súd prvej inštancie dňa 18. 10. 2017 vyhlásil dokazovanie za ukončené a po 10 minútach vyhlásil rozsudok, pričom verbalizované odôvodnenie rozsudku vykazuje znaky vopred pripraveného a starostlivo štylizovaného právneho textu, pričom žalobca má podozrenie, že súd mal rozsudok vopred pripravený.

Pokiaľ žalobca uvedenými odvolacími námietkami namieta porušenie práva na spravodlivý súdny proces, odvolací súd sa s jeho názorom nestotožňuje. Z obsahu spisu nesporne vyplýva, že žaloba napadla na súd prvej inštancie ešte dňa 16. 03. 2005. Sudkyňa rozhodujúca v danej veci sa stala zákonnou sudkyňou na základe zmeny zákonného sudcu dňa 24. 05. 2016, kedy jej bola vec pridelená po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia odvolacím súdom. Konajúca sudkyňa sa preto musela dôkladne oboznámiť s niekoľko rokov vedeným súdnym sporom, naštudovať si nielen listinné dôkazy a predchádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu, ale aj vytvoriť si i právny názor na danú vec, keď

mala za to, že po 14 rokoch a za účinnosti nového procesného predpisu, ktorým je CSP, je potrebné skoncentrovať konanie, dokazovanie ukončiť a vo veci rozhodnúť. Je nesporné, že po vyslovenom právnom názore odvolacím súdom a po naštudovaní si veci si sudkyňa vytvorila svoj právny názor na vec a po vyhlásení dokazovania za skončené na pojednávaní dňa 18. 10. 2017 pristúpila k vyhláseniu rozsudku. Keďže tvorba rozsudku je dlhodobější proces a názor sudcu na danú vec sa formuje v priebehu celého konania, konajúca sudkyňa si mohla minimálne právnu argumentáciu zoštylizovať tak, že v prípade vyhlásenia rozhodnutia na poslednom pojednávaní vo veci vyhlási rozsudok, pričom bude čerpať aj z právnej argumentácie. K námietkam žalobcu o vopred pripravenom rozsudku sa vyjadril i žalovaný, ktorý uviedol, že vyhlásenie rozsudku súdom prvej inštancie bolo jasné, stručné, vecné a v odôvodnení sa zaoberala naznačeným názorom odvolacieho súdu. Aj samotná skutočnosť, že konajúca sudkyňa vo veci požiadala predsedníčku OS Nitra o predĺženie lehoty na vypracovanie a odoslanie rozhodnutia z dôvodu náročnosti písomného vypracovania rozsudku, svedčí o tom, že rozsudok nebol vopred vypracovaný a pripravený, a preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu žalobcovho práva na spravodlivý proces. Žalobca tvrdí skutočnosť, že súd mal vopred rozsudok pripravený v takom znení, v akom bol doručovaný stranám sporu, nepreukázal, a pokiaľ konajúca sudkyňa mala pripravené poznámky, z ktorých čerpala pri odôvodnení rozhodnutia, takýto postup nevylučuje Civilný sporový poriadok, ani Spravovací poriadok.

11. Žalobca v podanom odvolaní ďalej namietal, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy.

Najvyšší súd SR už viackrát judikoval, že zásadám spravodlivého procesu vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 Ústavy SR treba rozumieť tak, že spojením so všeobecným procesným predpisom v konaní pred všeobecným nižším alebo vyšším súdom musí byť daná účastníkovi možnosť vyjadriť sa nielen k vykonaným dôkazom, ale aj k veci samej a tiež označiť (navrhnuť) dôkazy, ktorých vykonanie pre zistenie (preukázanie svojich tvrdení) pokladá za potrebné; tomuto procesnému právu účastníka zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí vyložiť, z akých dôvodov navrhnuté dôkazy nevykonal. Z uvedeného chápania spravodlivého procesu však vyplýva, že súdy nemajú všeobecnú povinnosť vykonať všetky dôkazy, ktoré sú stranami navrhované z hľadiska ústavno-právnych garancií spravodlivého procesu, avšak vyplývajú v prvom rade z požiadavky na odôvodnenie, ktoré viedlo súd k nevykonaniu dôkazov. Dokazovanie by malo zodpovedať medzi iným predovšetkým zásade rovnosti strán v konaní, resp. možnosti šancí v konaní a tiež zásade voľného hodnotenia dôkazov. Zhrnuto povedané, súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, z ktorých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníka (strany konania).

Súd prvej inštancie návrh žalobcu na doplnenie dokazovania odborným vyjadrením znalca z odvetvia poľnohospodárstva, živočíšnej výroby, ak aj výsluch svedkov - predsedu družstva a vedúceho živočíšnej výroby v roku 2005 u žalovaného zamietol, pričom zamietnutie návrhu žalobcu na vykonanie takéhoto dokazovania aj riadne odôvodnil (bod 33. rozsudku). Odvolací súd sa stotožňuje s postupom súdu, ktorým zamietol dokazovanie návrhom na doplnenie dokazovania, keď je nesporné, že výsluchmi svedkov by sa nespochybnil účel, na ktorý boli pozemky žalobcu užívané a v priebehu konania bolo jednoznačne preukázané, že pozemky vo vlastníctve žalobcu a v užívaní žalovaného slúžili na poľnohospodársky účel. Z predložených listín, ako aj z fotografií bolo zrejmé, že na časti pozemkov žalobcu sa nachádzali stavby vo vlastníctve žalovaného, pričom išlo o kravíny, odchovňu mladého dobytku, matečníky, väznice a sociálno-administratívnu budovu, a teda nehnuteľnosti sa využívali výlučne na poľnohospodársku činnosť a s ňou spojenú obslužnú činnosť, čo zahŕňalo aj parkovanie a prejazd mechanizmov zabezpečujúcich chov hospodárskych zvierat. Túto skutočnosť ani samotný žalobca, až do roku 2017 nespochybňoval.

Rovnako považuje odvolací súd postup súdu prvej inštancie za správny, pokiaľ súd zamietol návrh na doplnenie dokazovania odborným vyjadrením znalca, keď v konaní súd stanovil výšku bezdôvodného obohatenia v zmysle zákona č. 504/2003 Z. z., ako aj zobral správne do úvahy, za akú sumu by boli nehnuteľnosti dané do nájmu na základe iných nájomných zmlúv; v danom prípade to boli zmluvy uzatvorené so Slovenským pozemkovým fondom v katastrálnych územiach nachádzajúcich sa v bezprostrednej blízkosti pozemkov žalobcu. Súd prvej inštancie mal takto dostatočne zistený skutkový stav pre samotné určenie výšky bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo žalovanému užívaním pozemkov vo vlastníctve žalobcu.

12. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nesúhlasí s argumentáciou žalobcu v odvolaní, že súd prvej inštancie nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne vec právne posúdil, keď odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie potrebné pre rozhodnutie vo veci a svoje rozhodnutie i správne právne odôvodnil. Nestotožňuje sa s názorom žalobcu, že došlo k nesprávnej interpretácii zákona č. 504/2003 Z. z. a ostatných právnych noriem, a preto je potrebné konštatovať, že nie sú tu odvolacie dôvody dané ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, tak ako to namietal žalobca.

13. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 odsek 1 CSP potvrdil, pričom v podrobnostiach poukazuje na podrobné a správne dôvody uvedené súdom prvej inštancie.

14. Podľa § 396 odsek 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

14.1. Podľa § 255 odsek 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

V odvolacom konaní mal žalovaný plný úspech, preto odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).